

Bruxelles, 31 mai 2024
(OR. en)

10404/24

CLIMA 216
ENV 562
SAN 306
AGRI 444
FORETS 153
ENER 258
TRANS 252
ECOFIN 610
PROCIV 45

NOTĂ

Sursă: Secretariatul General al Consiliului
Destinatar: Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul

Subiect: Comunicarea Comisiei privind gestionarea riscurilor climatice
– Schimb de opinii

1. Pentru a ghida schimbul de opinii referitor la subiectul sus-menționat, care va avea loc în cadrul reuniunii Consiliului (Mediu) din 17 iunie 2024, președinția a pregătit nota și întrebările pentru miniștri care figurează în anexă.
2. Comitetul Reprezentanților Permanenți este invitat să ia act de nota și de întrebările președinției și să le transmită Consiliului în vederea schimbului de opinii.

Comunicarea Comisiei privind gestionarea riscurilor climatice**- Schimb de opinii -****Introducere**

Raportul „Evaluarea europeană a riscurilor climatice” (EUCRA)¹ publicat de Agenția Europeană de Mediu la 11 martie 2024 reamintește cu fermitate ritmul tot mai accelerat al schimbărilor climatice și gravitatea impactului acestora. Anul 2023 a fost cel mai cald an înregistrat la nivel mondial, iar procesul de încălzire este de două ori mai accelerat în Europa decât media la nivel mondial. Raportul arată, de asemenea, că schimbările climatice reprezintă un factor de multiplicare a riscurilor și că riscurile climatice în cascadă pot conduce la probleme sistemice care afectează societăți întregi, grupurile sociale vulnerabile fiind afectate în mod deosebit. Raportul evidențiază în mod clar că factorii determinanți ai riscurilor climatice se accelerează, că mai multe riscuri climatice se află deja la un nivel critic și că aproape toate riscurile climatice ar putea atinge niveluri critice sau catastrofale în cursul acestui secol. Potrivit EUCRA, UE și statele membre trebuie să colaboreze pentru a reduce în mod eficace riscurile climatice în Europa. Majoritatea riscurilor climatice majore identificate pentru Europa țin de o responsabilitate comună. Aceasta înseamnă că politicile care sunt esențiale pentru atenuarea riscurilor climatice intră în sfera competențelor partajate ale UE sau a domeniilor de competență multiplă aflate deopotrivă sub auspiciile UE și ale statelor membre. În multe cazuri, aceasta presupune ca UE să elaboreze cadrul de politici, în timp ce statele membre își mențin responsabilitatea de a concepe abordările de punere în aplicare. Creșterea rapidă a riscurilor climatice în întreaga Europă ar putea necesita noi modalități de cooperare între nivelurile de guvernare pentru a se realiza progrese tangibile și măsurabile în ceea ce privește reducerea celor mai urgente riscuri climatice. Astfel de abordări se pot baza pe experiențele din cadrul misiunii UE „Adaptarea la schimbările climatice” și pe alte instrumente și politici relevante ale UE.

¹ <https://www.eea.europa.eu/publications/european-climate-risk-assessment>

Comunicarea Comisiei intitulată „Gestionarea riscurilor climatice – protejarea oamenilor și a prosperității”², publicată la 12 martie 2024, reprezintă un răspuns la raportul EUCRA.

Comunicarea se axează pe acțiunile-cheie pe care UE și statele sale membre trebuie să le întreprindă pentru a gestiona mai bine riscurile climatice tot mai mari din principalele domenii de impact: ecosistemele naturale, apa, sănătatea, produsele alimentare, infrastructura și economia. Comunicarea stabilește, de asemenea, costurile riscurilor climatice și subliniază necesitatea unor investiții rapide. Comunicarea precizează că, potrivit unei estimări prudente, agravarea efectelor schimbărilor climatice ar putea reduce PIB-ul UE cu aproximativ 7 % până la sfârșitul secolului. Dacă încălzirea globală depășește în mod permanent pragul de 1,5 °C prevăzut în Acordul de la Paris, reducerea suplimentară cumulată a PIB-ului UE în ansamblu s-ar putea ridica la 2,4 mii de miliarde EUR în perioada 2031-2050. Daunele anuale cauzate de inundațiile costiere în Europa ar putea depăși 1,6 mii de miliarde EUR până în 2100, 3,9 milioane de persoane fiind expuse anual inundațiilor costiere.

De la adoptarea Legii europene a climei și a Strategiei UE privind adaptarea la schimbările climatice din 2021 s-au înregistrat deja progrese semnificative în **cadru de politici al UE** în ceea ce privește consolidarea rezilienței la riscurile climatice. Totuși, în pofida progreselor înregistrate, pregătirea în materie de politici ale UE nu ține pasul cu ritmul rapid de creștere al riscurilor climatice; statele membre trebuie să depună mai multe eforturi în ceea ce privește aspectele legate de guvernanță, sensibilizare, echitate și reziliență justă, finanțare și soluțiile bazate pe natură.

Comunicarea menționează **patru categorii generale de soluții** pentru a îmbunătăți abordarea riscurilor climatice, atât la nivelul UE, cât și în statele membre:

- **îmbunătățirea guvernanței** prin identificarea responsabilității în materie de riscuri și încurajarea unei coordonări mai strânse între nivelurile național, regional și local;
- **instrumente pentru proprietarii de riscuri și acces la date solide** pentru o mai bună înțelegere a legăturilor dintre riscurile climatice, investiții și strategiile de finanțare pe termen lung;

² Doc. 7732/2024.

- **valorificarea politicilor structurale existente ale statelor membre și a mecanismelor de solidaritate ale UE** pentru gestionarea riscurilor climatice;
- **condiții prealabile adecvate pentru reziliența financiară** prin conceperea cheltuielilor publice și a stimulentei pentru investițiile private în așa fel încât să se mobilizeze fonduri suficiente, iar prevenirea perturbărilor și a daunelor legate de climă să fie cea mai bună alegere din punct de vedere economic, pe lângă o mai bună integrare a riscurilor climatice în procesele bugetare naționale³.

Comunicarea stabilește, de asemenea, **acțiuni specifice de gestionare a riscurilor în șase clustere de impact: ecosistemele naturale, apa, sănătatea, produsele alimentare, infrastructura și mediul construit și economia**. Pentru acest ultim cluster, comunicarea subliniază că dezastrele legate de schimbările climatice vor exercita o presiune suplimentară asupra economiei prin pierderi de productivitate și de vieți omenești, daune directe, reducerea potențialului de creștere și presiunea asupra bugetelor guvernelor și că directiva recent adoptată privind cerințele referitoare la cadrele bugetare naționale⁴ ar trebui să contribuie la îmbunătățirea procesului de întocmire a bugetului în funcție de riscurile climatice și la integrarea acestuia în procesele bugetare naționale. În același timp, pentru a aborda cu succes riscurile climatice și a consolida reziliența la schimbările climatice, este necesar să se asigure investiții suficiente, atât publice, cât și private. Atunci când investițiile sunt redirecționate pentru reconstrucție în urma daunelor, suma disponibilă pentru investițiile productive este diminuată.

³ În acest sens, la 14 mai 2024 a fost lansat Grupul de reflecție privind modalitățile de mobilizare a finanțării rezilienței la schimbările climatice, anunțat în comunicare.

⁴ Directiva (UE) 2024/1265 a Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Directivei 2011/85/UE privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre solicită statelor membre să includă în planificarea lor bugetară, în măsura posibilului, riscurile macrobugetare generate de schimbările climatice și de impactul distributiv și asupra mediului al acestora. Statelor membre li se solicită, de asemenea, ca atunci când publică informații privind datoriile contingente cu impact potențial major asupra bugetelor publice să țină seama, în măsura posibilului, de informațiile privind costurile bugetare suportate ca urmare a șocurilor legate de schimbările climatice. Pe de altă parte, este recunoscut faptul că raportarea cu privire la riscurile macrobugetare generate de schimbările climatice, datoriile contingente legate de schimbările climatice și costurile bugetare ale dezastrelor se îmbunătățește, dar rămâne într-un stadiu incipient, metodologiile și indicatorii pentru această raportare fiind încă în curs de elaborare.

Situația actuală

Comunicarea Comisiei a fost prezentată pentru prima dată miniștrilor în cadrul **Consiliului (Mediu)** din 25 martie 2024. Având în vedere caracterul transsectorial al comunicării și al raportului EUCRA, președinția belgiană a implicat în mod activ alte formațiuni relevante ale Consiliului în discuțiile la nivel tehnic, inclusiv în ceea ce privește **domeniile energiei, protecției civile, turismului, finanțelor și bugetului, sănătății, industriei și agriculturii**. Discuțiile au arătat că sunt general recunoscute **caracterul urgent al riscurilor climatice** și creșterea **costurilor inacțiunii**. În general, delegațiile împărtășesc opinia potrivit căreia este necesar un **răspuns sistemic în materie de politici în toate domeniile de politică relevante**, inclusiv la nivelul UE. În cursul discuțiilor au fost **subliniate** următoarele **elemente**: necesitatea unei coordonări și colaborări sporite între statele membre în toate sectoarele, inclusiv în ceea ce privește monitorizarea și accesul la date; importanța sensibilizării și a comunicării, inclusiv pentru combaterea dezinformării; necesitatea de a lucra la o finanțare adecvată și rolul vital al apei. Diferitele **formațiuni ale Consiliului au recunoscut**, de asemenea, necesitatea de a lua în considerare **riscurile climatice**, inclusiv reziliența și pregătirea pentru riscuri, în sectoarele lor respective atunci când **elaborează politici și măsuri**, ca urmare a discuțiilor desfășurate în diverse domenii de politică, inclusiv spațiu, cercetare, competitivitate și industrie, precum și energie⁵.

⁵ A se vedea, de exemplu: Concluziile Consiliului intitulate „Consolidarea competitivității Europei prin intermediul spațiului” din 23 mai 2024 (doc. 10142/24); Concluziile Consiliului intitulate „Consolidarea valorificării cunoștințelor ca instrument pentru o industrie rezilientă și competitivă și pentru autonomie strategică într-o economie deschisă în Europa” din 23 mai 2024; Concluziile Consiliului privind „O industrie europeană competitivă – motor al viitorului nostru verde, digital și rezilient” din 24 mai 2024 (doc. 10127/24); Concluziile Consiliului privind „O piață unică în beneficiul tuturor” din 24 mai 2024 (doc. 10298/24); Concluziile Consiliului privind „Dezvoltarea infrastructurii durabile a rețelelor de energie electrică” din 30 mai 2024 (doc. 10459/24). De asemenea, ar trebui remarcat faptul că Declarația de la La Hulpe privind viitorul Europei sociale, formulată în cadrul Conferinței la nivel înalt privind Pilonul european al drepturilor sociale organizate de președinția belgiană la 15-16 aprilie 2024, a subliniat că este important să se încurajeze prevenirea pericolelor specifice generate de schimbările climatice.

Întrebări pentru miniștri

- *Sunteți de acord că, dată fiind creșterea rapidă a riscurilor climatice în întreaga Europă, ar putea fi necesare noi modalități de cooperare între nivelurile de guvernare, inclusiv la nivelul Uniunii?*
 - *Ce măsuri au fost instituite în țara dumneavoastră la nivel național, regional sau local pentru a îmbunătăți planificarea bugetară? Ce instrumente metodologice și de informare mai sunt necesare pentru a stimula reformele și investițiile de consolidare a rezilienței?*
-